

UTVÄRDERING AV SATSNINGEN ”DET GLOBALA UNIVERSITETET”

Magnus Gunnarsson & Daniel Berlin

Enheten för analys och utvärdering

Diarienummer V 2013/122

RAPPORT 2013:08

RAPPORT

Innehåll

Slutsatser	3
Om utvärderingen	4
Bakgrund.....	4
Syfte/uppdrag.....	4
Metod och material	5
De enskilda projekten	6
Nepal.....	6
Uganda/Rwanda	6
Sydafrika	7
Indien	8
Utvärderingsresultat.....	9
Hur många personer har rest?	9
Hur har pengarna använts?	9
I vilken mån har projekten nått sina mål?	10
Hur breda har projekten varit?	13
Vilken roll har satsningen haft?	14
Vilken sorts satsning önskar sig projekten i framtiden?	14
 Bilagor	
Nepal, projektrapport	
Nepal, redovisning av resor	
Uganda/Rwanda, projektrapport	
Sydafrika, projektrapport	
Sydafrika, ekonomisk redovisning	
Sydafrika, framtid	
Indien, projektrapport	

Slutsatser

Alla de ingående projekten har genomfört en rad aktiviteter, i första hand i enlighet med de planer som drogs upp i samband med Globala universitetets utlysning, och i andra hand anpassat efter de förändrade förutsättningar som uppstod under projektiden.

I de fall som det funnits existerande samarbeten att bygga på har projektaktiviteterna i allmänhet inneburit faktiskt genomförd forskning/utbildning. I de fall planerna har varit att först skapa nya kontakter eller initiera samarbeten och i ett andra steg genomföra forskning/utbildning har man i allmänhet (ännu) inte nått fram till faktisk forskning/utbildning. Denna skillnad är inte förvånande. För att de samarbeten som har initierats under denna satsning ska resultera i faktisk forskning/utbildning krävs fortsatt arbete. Huruvida det ska ske genom en förlängd eller förnyad Globala universitetets satsning är en öppen fråga. En lärdom av detta inför framtida satsningar är dock att projekt som innebär att man ska skapa nya kontakter eller initiera samarbeten kräver längre projektider än 3 år för att bli fruktbara.

Inget av de ingående projekten tror sig hinna förbruka medlen inom den utsatta tiden, utan alla vill använda medlen under åtminstone stora delar av 2014. Detta beror på att det har tagit längre tid än väntat att komma igång med projekten. De "raka" budgetar som lämnades in i samband med utlysningen, där man räknade med att spendera lika mycket pengar inom projektet år 1 som år 3, var alltså, sett i efterhand, orealistiska. I framtida satsningar bör gradvist ökande budgetar eftersträvas.

Om utvärderingen

Bakgrund

I november 2009 utlystes medel på Göteborgs universitet inom en satsning som kallades Det globala universitetet. Fyra projekt tilldelades medel:

- Titel: *Collaboration between GU and Nepali Institutions; Strengthening health education, Supporting research, monitoring health.*
Projektledare: Alexandra Krettek.
Samarbetsland: Nepal.
- Titel: *Hållbar utveckling i Viktoriasjöns närområde med fokus på Uganda/Rwanda.*
Projektledare: Staffan Höjer.
Samarbetsland: Uganda/Rwanda.
- Titel: *Knowledge without borders: Education, diversity, democracy, and social justice in a north-south perspective.*
Projektledare: Lars Gunnarsson.
Samarbetsland: Sydafrika.
- Titel: *Go:India.*
Projektledare: Åke Sander.
Samarbetsland: Indien.

I denna rapport används samarbetsländerna för att referera till projekten.

Medlen delas ut under 2011, 2012 och 2013¹. För att kunna ta ställning till hur det inleda arbetet ska hanteras efter 2013 behövdes en utvärdering av satsningen. Enheten för analys och utvärdering gavs i uppdrag att genomföra en sådan utvärdering.

Syfte/uppdrag

Den grundläggande frågan för universitetsledningen är om de projekt som tilldelats medel inom Det globala universitetet ska ges ytterligare medel, om universitetet bör göra en ny utlysning, eller om satsningen helt bör avslutas. Utvärderingens syfte har varit att belysa satsningen så att universitetsledningen kan fatta ett välgrundat beslut i denna fråga.

Satsningens syfte var att öka mobiliteten, och utvärderingen har således fokuserat på i vilken utsträckning satsningen inneburit ökad mobilitet. Utvärderingen har vidare undersökt om satsningen har lett till andra konsekvenser, som t.ex. ökat forskningssamarbete. I övrigt har vart och ett av de ingående projekten utvärderats utifrån sina egna mål. Utvärderingen har inte sett till projektens akademiska resultat.

¹ Projekten har fått tillstånd att också använda medlen under 2014.

Metod och material

Utvärderingen har gjorts utifrån projektrapporter som varje projekt har skrivit själva. Dessa har jämförts med de projektansökningar som skrevs när Det globala universitetet startades. Projektrapporterna återfinns som bilaget till detta dokument.

Projektens egna beskrivningar

I detta avsnitt sammanfattas de projektredovisningar som lämnats in. Sammandragen bygger helt på projektens egna redogörelser och fokuserar på mål och måluppfyllelse med särskilt fokus på mobilitet och genomförda aktiviteter.

Nepal

Projektet är ett transdisciplinärt projekt som involverar tre Nepalesiska universitet; Kathmandu University, Tribhuvan University (TU), and Patan Academy of Health Sciences (PAHS) samt Sahlgrenska akademien, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Humanistiska fakulteten och Universitetsbiblioteket vid Göteborgs universitet. Projektledare vid Göteborgs universitet har varit Alexandra Krettek, Inst. för Medicin, Sahlgrenska Akademien. Projektet har haft två övergripande målsättningar. Den första har varit att genom utbyte av lärare, studenter, och administrativ personal stärka utbildningen i Nepal och Sverige inom projektets övergripande teman, inklusive möjligheterna till distansutbildning. Den andra målsättningen har varit att stödja forskningsinitiativ inom projektets temaområden.

De övergripande målen med projektet anses uppfyllda. Mobiliteten har involverat såväl studenter som forskare/lärare och administrativ personal. Bland de aktiviteter som företagits på utbildningssidan kan nämnas att deltagare från Göteborgs universitet medverkat i kurser vid partneruniversiteten, att tre nepalesiska doktorander enrollerats vid GU, och att projektdeltagare stöttat uppbyggnaden av en masterutbildning vid ett av partneruniversiteten. När det gäller forskningssamarbeten har fältarbete planerats och delvis genomförts inom olika forskningsprojekt, en ”health demographic surveillance site” etablerats i Nepal, och medicinstudenter från Sahlgrenska akademien har genomfört forskningsprojektarbeten i Nepal. Dessutom har bibliotekarier från Göteborgs universitet och partneruniversiteten inlett ett utbyte och en dialog om fortsatt fördjupat samarbete. Totalt har 23 personer rest från Göteborgs universitet till partneruniversiteten och 21 personer har rest till Göteborgs universitet från partneruniversiteten.

Uganda/Rwanda

Projektets övergripande målsättning är att förbättra forskning och utbildning och understödja olika former av utbyten och samarbeten mellan National University of Rwanda (NUR), Makerere University i Uganda och Göteborgs universitet. På ett mer konkret plan har målet varit att skapa möjligheter för student- och lärarutbyte inom främst mastersutbildningar; utveckla forskningssamarbeten, samt utveckla administrativa stödsystem och ökad förståelse för respektive universitets administrativa rutiner. Projektledare vid Göteborgs universitet har varit Staffan Höjer, Institutionen för socialt arbete, Samhällsvetenskapliga fakulteten.

Projektets målsättningar har på ett övergripande plan uppfyllts. Projektet har skapat möjligheter för utbyte av studenter och lärare inom mastersutbildningar, och utvecklat forskningsarbeten. Utbytena har lett till bildandet av ett antal informella forskar-konstellationer som lett till gemensamma forskningsansökningar, och till en uppbyggnad av lärar- och handledarkapaciteten vid partneruniversiteten. Studentmobiliteten har bestått av 11 inresande från partneruniversiteten och 45 utresande till partneruniversiteten. Lärar-, forskar- och administratörsutbyten har bestått i 20 inresande och 35 utresande. I något mindre grad har utvecklingen av administrativa stödsystem genomförts, men även detta mål anses uppfyllt. Bland annat har ett utvecklingsarbete påbörjats som bland annat involverar miljöenheten vid Göteborgs universitet.

Sydafrika

Projektet har haft som mål att genom systematiska satsningar på ömsesidiga utbyten av studenter, lärare, forskare och administratörer utveckla samarbetet och stärka kopplingen mellan Nelson Mandela Metropolitan University (NMMU), Sydafrika och Göteborgs Universitet med avseende på såväl utbildning som forskning inom discipliner och ämnesområden med koppling till utbildning, interkulturalitet, demokrati och social rättvisa. Projektledare vid Göteborgs universitet har varit Lars Gunnarsson, IPS, Utbildningsvetenskapliga fakulteten.

I den beviljade ansökan för projektet listas ett antal tänkta projektaktiviteter. Under projektperioden har nya aktiviteter tillkommit, medan andra fallit bort eller omformulerats. På ett övergripande plan har dock målsättningarna infriats. Studentutbyten har skett i olika former. Lärarstudenter från NMMU har genomfört sina ”Study Abroad-placeringar” i Göteborg, doktorander från NMMU har besökt Göteborg för att delta i forskarkurser och symposier, samt för att arbeta med sina avhandlingar under handledning vid Göteborgs universitet. Projektet har dessutom samfinansierat vistelser för grupper av lärarstudenter från Göteborgs universitet som rest till Port Elizabeth för fältarbete inom ramen för projektarbeten, och medverkat till återupptagandet av praktikplaceringar i Port Elizabeth för socionomstudenter från Göteborgs universitet. Ett antal symposier, workshops och forskarseminarier har genomförts vid båda universiteten med deltagande från forskare och forskarstuderande vid de båda lärosätena, och ibland med inbjudna keynote-speakers från andra universitet.

När det gäller mobilitetens omfattning så har 9 studenter inklusive doktorander rest till Göteborgs universitet, och 21 studenter/doktorander har rest från Göteborgs universitet till NMMU. Utöver detta har ytterligare lärarstudenter rest ut till NMMU med finansiering från annat håll, men där pengarna från globala universitetet använts för att stödja medverkan av medföljande lärare och bidrag till lokala transporter. När det gäller utbytet av forskare, lärare och administratörer så har 16 personer rest till Göteborgs universitet och 23 från Göteborgs universitet till NMMU.

Indien

Projektets ursprungliga övergripande målsättningar var att upparbeta ett interdisciplinärt nätverk vid Göteborgs universitet för främjande av kontakter och utbyten (student-, lärar-, forskare- och administratörskontakter) med indiska universitet, samt ökat samarbete mellan Göteborgs universitet och andra svenska universitet rörande Indienrelevanta teman och ökat samarbete mellan indiska partneruniversitet, speciellt gällande forskning. Till de övergripande målsättningarna hörde också att skapa avtal om utbyten mellan Göteborgs universitet och strategiskt viktiga universitet i Indien, skapa ett virtuellt centrum vid Göteborgs universitet för interdisciplinära fältstudier i Indien samt bygga en plattform för främjande av gemensamma forskningsprojekt med indiska och svenska universitet om indienrelevanta teman. Efter dialog med universitetsledningen i oktober 2012 reviderades målen, och projektet kom fortsättningsvis att fokusera på utvecklandet av gemensamma forskningsprojekt mellan *Go:Indias* svenska och indiska partner inom områdena kultur, religion och hälsa; samt att fortsätta utarbetandet av fältstudiekurser.

Bland resultaten av projektet kan nämnas att det tecknats 7 avtal av olika karaktär (övergripande samarbetsavtal, avtal om studentutbyte, avtal om forskningssamarbete). Två fältstudieresor har skett inom ramen för projektet, och ytterligare en resa är planerad till hösten 2013. Tre workshops och sex konferenser har hållits för att utröna möjligheterna till gemensamma forskningsprojekt, och tre forskningsprojektansökningar har inlämnats. När det gäller mobilitet har 7 studenter rest in från partneruniversiteten till Göteborgs universitet, och 14 studenter har rest från Göteborgs universitet till partneruniversiteten. Utöver detta anges att projektet indirekt stimulerat inresor av 11 studenter till Sahlgrenska akademien och 5 utresor till Indien. På forskar-/lärarsidan har det skett 13 inresor till Göteborgs universitet, och 9 utresor från Göteborgs universitet. När det gäller administratörsutbyten har det skett 4 inresor och 5 utresor.

Utvärderingsresultat

Hur många personer har rest?

Det globala universitetet är i grunden en mobilitetssatsning, och tabellen nedan visar hur många resor som gjorts till och från Sverige inom ramen för de projekt som deltar i satsningen. Siffrorna är ungefärliga¹.

Tabell 1: Antal personer som rest inom det globala universitetets projekt.

	Till Göteborgs universitet	Från Göteborgs universitet
Lärare/forskare	52	34
Studenter/doktorander	33	83
Administratörer	16	14
<i>Totalt</i>	<i>101</i>	<i>131</i>

Hur har pengarna använts?

De projekt som deltar inom Det globala universitetet är ännu inte avslutade, och en betydande andel av deras medel har ännu inte använts. Detta beror delvis på att det tog längre tid för projekten än förväntat att komma igång på full hastighet. Ett beslut har fattats om att projekten kan använda sina medel även under 2014.

Tabell 2: Användning av Det globala universitetets medel.

Kategori	Tkr
Resor	3 843
Personalkostnader/ koordinering	2 094
Övrigt/overhead	2 061
Outnyttjat	4 002
<i>Summa</i>	<i>12 000</i>

Kommentar: Siffrorna gäller september 2013. Kategoriuppdelningen är ungefärlig; vissa lönekostnader ingår i kategorin resor.

¹ Vissa projekt har redovisat alla resor inom projektet, oavsett om de finansierats genom Det globala universitetet. Andra projekt har enbart redovisat de resor som finansierats genom denna satsning. Se respektive projekts rapport för detaljer.

I vilken mån har projekten nått sina mål?

Nepal

Det fanns två övergripande mål: Att stärka utbildning i Nepal och Sverige genom långsiktigt utbyte på alla plan; och att stödja forskningsinitiativ i både Nepal och Sverige.

Under dessa övergripande mål fanns ett flertal delmål:

- 1A. Att fortsätta och utöka utbildningsutbyte inom det medicinska området.
- 1B. Att utveckla och fördjupa programmen för utbildningsutbyte inom samhällsvetenskap och medicinsk antropologi.
- 1C. Att uppmuntra administrativt samarbete mellan universitetsbibliotek och mellan utbildningsinstitutioner.
- 2A. Att undersöka *post-human trafficking*, genus och hälsa.
- 2B. Att undersöka vad som händer när förtroendet för västerländska mediciner utmanas; fallet tuberkulosåterfall.
- 2C. Att etablera undersökningscentra för hälsa och demografi (Health Demographic Surveillance Sites, HDSS).
- 2D. Att utbilda personal och frivilliga i ett nepalesiskt landsbygdssamhälle i hur man hanterar hjärt-kärlproblem (*cardiovascular health literacy and practice*).
- 2E. Skapa forskningssamarbeten inom klinisk medicin.

De flesta av de angivna målen har nåtts eller håller på att nås (pågående arbete), och i vissa fall med råge. Mål 2C och 2D har möjligen inte uppfyllts helt, men helt säkert delvis. Vad gäller mål 2E har några kliniska utbyten skett, men inga konkreta forskningssamarbeten har skapats (det finns dock planer). Det är i sammanhanget värt att påminna om att projektet inte avslutas förrän 2014.

Flera viktiga bieffekter har uppstått: svenska lärare har blivit rådgivare åt ett nepalesiskt lärosäte, och flera utbildningssamarbeten har initierats. Sammanlagt sju medelsansökningar för forskning, utbildning och mobilitet har skrivits.

➔ *Nästan alla de planerade aktiviteterna har genomförts och målen nåtts.*

Uganda/Rwanda

Det övergripande målet för projektet var att förbättra utbildning och forskning vid alla de inblandade universiteterna, samt att understödja olika former av utbyten. För att skapa kompletta miljöer ville man framförallt stärka de områden som tidigare inte varit särskilt utvecklade – utbildningsutbyte inom vissa områden samt forskningssamarbete generellt.

Det fanns initialt tre specifika mål:

1. Utbyte av studenter och lärare inom främst masterutbildningar
2. Utveckling av forskningssamarbete inom ramen för tre specificerade teman
3. Utveckling av administrativa stödsystem och ökad förståelse för respektive universitets administrativa rutiner

Delmål 1 och 3 har uppfyllts helt, medan utvecklingen av forskningssamarbete inte riktigt nått den grad av konkretion man från början avsett: de planerade workshoparna har genomförts och informella forskarkonstellationer har bildats, men av de tre planerade forskningsansökningarna har endast 1,5 genomförts¹. Man bör dock hålla i minnet att projektet ännu inte har avslutats.

Flera viktiga bieffekter har uppstått: Ett Erasmus Mundus-program har startat, ett Linneaus-Palme-finansierat utbyte har beviljats, fältkurser till Uganda har underlättats, och personal är efterfrågade i ett Sida-finansierat kapacitetsuppbyggnadsprojekt och i ett annat projekt för afrikansk forskarutbildning. Svenska studenter har tillsammans med ugandiska socialarbetare startat en NGO för att arbeta med hemlösa, gravida tonårsflickor.

➔ *De planerade målen har till största delen uppnåtts, men forskningssamarbetet har inte riktigt nått den grad av konkretion man från början avsåg.*

Sydafrika

Det övergripande målet var att utveckla och stärka de band som fanns mellan GU och Nelson Mandela Metropolitan University (NMMU). Flera aktiviteter planerades:

- A. Att gemensamt utveckla och genomföra flera mångdisciplinära kurser på avancerad nivå och forskarnivå.
- B. Att finansiera viss handledning av sydafrikanska studenter som praktiserar i Sverige.
- C. Att finansiera viss undervisning inom lärarutbildning i samband med fältresor till Sydafrika.
- D. Att stödja en fortsättning av forskningsprojektet Science Literacy.
- E. Att finansiera Getahun Abrahams fortsatta deltagande tillsammans med forskare vid NMMU inom läroplansforskning samt hans deltagande i undervisning.
- F. Att låta svenska lärare dela med sig av sina erfarenheter av att använda videointeraktion inom lärarutbildningen till sydafrikanska kollegor, och att låta studenter på avancerad nivå i såväl Sydafrika som Sverige använda videointeraktion för att samla in data till sina masteruppsatser.
- G. Att planera ett gemensamt projekt inom området jämställdhet (*gender equality*).

¹ En större ansökan och en mindre.

- H. Att finansiera Maren Baks fortsatta forskning i samarbete med forskare vid NMMU.
- I. Att finansiera Nonnie Botha när hon lär sig mer om forskarutbildningen i Sverige.

Aktiviteterna B och C har genomförts enligt plan, medan aktiviteterna D, E, G och H inte har skett. Aktivitet F är pågående, medan aktivitet A har genomförts delvis – endast en kurs har utvecklats, och man planerar att genomföra den under våren 2014. Aktivitet I har förändrats till ett lite bredare samarbete som gäller handledning av doktorander; denna aktivitet pågår.

Flera andra aktiviteter än de som ursprungligen planerades har genomförts:

- Socionomstudenter i Sverige har varit på praktik i Sydafrika.
- Doktorander från Sydafrika har deltagit i forskarkurser och symposier i Göteborg, och även fått handledning här.
- Två workshops har hållits och ytterligare en är planerad inom temaområdet *child-hood and youth research*. Man har kartlagt forskningen inom detta område inom respektive land, och identifierat relevanta tidskrifter för publicering av forskningsresultat. En antologi håller på att utarbetas.

→ *Ungefär hälften av de ursprungligen planerade aktiviteterna har genomförts. Flera andra aktiviteter har genomförts.*

Indien

Det övergripande målet var att skapa en infrastruktur för akademiskt utbyte av alla slag mellan Sverige och Indien. Denna skulle bestå av följande delar:

- Ett permanent tvärvetenskapligt nätverk på GU
- Flera strategiskt viktiga samarbetsavtal mellan GU och indiska universitet.
- Ett virtuellt centrum för koordinering av fältstudiekurser.
- En plattform för att formulera gemensamma forskningsprojekt.

Efter något år ändrade projektet sina mål, och fokuserade mer på att arrangera fältstudieresor och att initiera forskningsprojekt.

Samarbetsavtal har skrivits med flera indiska parter. Två fältstudieresor med ett tjugotal studenter och lärare har genomförts. 9 konferenser och workshops har (med)arrangerats.

Flera viktiga bieffekter har uppstått: en gästprofessor vid GU finansierad av Indian Council for Cultural Relations, nära och goda kontakter har mellan HDK och Institutionen för socialt arbete, ett religionsvetenskapligt center vid Jadapur University, och ett interdisciplinärt nätverk. Man har vidare skrivit tre ansökningar om forskningsprojekt, en ansökan till STINT, och flera ansökningar om mobilitetsmedel.

→ *Det ursprungliga, mycket ambitiösa målet nåddes inte. En del av de ursprungligen planerade aktiviteterna har genomförts.*

Hur breda har projekten varit?

Ett av målen med Det globala universitetet var att projekten skulle sprida sig till flera fakulteter. Nedanstående figur visar översiktligt hur breda projekten varit. Rutorna under varje fakultet representerar institutioner¹. Siffrorna visar antal personer som deltagit.

Nepal

SA		Sam				Hum				UB		
3	3					2					2	

Uganda/Rwanda

Sam			Nat			Handels						
9	12					8					4	

Sydafrika

Utb		Hum			Sam			LUN				
7	1	1				3	1	1				x ²

Indien

Hum		Sam			Konst		SA									
2	1				6				2	1			2			

Siffrorna ovan anger hur många personer vid Göteborgs universitet som deltagit i projektet som forskare, lärare eller administratörer. Studenter ingår inte.

¹ I vissa fall har personer från fakultetskanslier deltagit i projekten. I de fallen har fakultetskansliet räknats som en institution, och fakulteten har alltså fått en ruta till.

² Studenter från lärarutbildningen.

Vilken roll har satsningen haft?

För samtliga projekt gäller att medlen från Det globala universitetet bara har varit en del i finansieringen, och de olika projekten har haft olika mycket annan finansiering. Ibland verkar medlen från Det globala universitetet ha fungerat som ”garantimedel”, dvs. man har dragit igång aktiviteter samtidigt som man har sökt pengar för dem på annat håll, och medlen från Det globala universitetet har använts endast om annan finansiering inte gått att få.

Nepalprojektet hade i hög grad existerande samarbetsprojekt, och dessa har med medlen från Det globala universitetet upprätthållits, fördjupats och/eller breddats. I viss mån har också nya kontakter skapats och nya samarbeten initierats.

I Uganda/Rwanda fanns ett existerande student- och lärarutbyte, och detta har utvecklats på flera sätt med hjälp av medlen från Det globala universitetet. Man har också initierat forskningssamarbeten genom workshops och konferenser, och man har arbetat med att undanröja administrativa hinder för samarbete.

I Sydafrika fanns sedan tidigare ett etablerat studentutbyte på grundnivå, och detta har med medlen från Det globala universitetet dels breddats, och dels använts som bas för att utveckla samarbete kring utbildning på avancerad nivå och forskarnivå, och för att initiera samarbete kring forskning genom konferenser och workshops.

I fallet Indien fanns det inte existerande samarbeten som kunde utvecklas, och medlen från Det globala universitetet användes för att finansiera sökandet efter samarbetspartners (besök på indiska lärosäten) och att initiera forskning (konferenser och workshops). Fältstudiekurserna, som existerade sedan tidigare, utvecklades och breddades med hjälp av medel från Det globala universitetet.

Vilken sorts satsning önskar sig projekten i framtiden?

Indien och Uganda/Rwanda vill gärna ha fortsatta medel för att kunna driva sina respektive projekt vidare. Även Sydafrika önskar sig resurser för en långsiktig fortsättning/utveckling av det inledda samarbetet. Nepal har långtgående planer på fortsatta aktiviteter inom projektet, och letar nu finansiering.

Nepal, Uganda/Rwanda och Sydafrika tycker alla att Det globala universitetet har varit en bra satsning som bör upprepas, i en eller annan form. Uganda/Rwanda menar att långsiktighet är viktigt, och uttrycker en besvikelse över att Det globala universitetet “verkar bli en punktinsats”. (De säger att de skulle kunna fortsätta projektet i fem år med 750 tkr/år.) Indien menar att en ny utlysning av en Det globala universitetet-satsning bör vara mer preciserad och inriktad mot fokuserade projekt och skall inte med nödvändighet kräva tvärfakultativt samarbete eller mobilitet inom alla kategorier.